

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**P.Terentij sex: || quae extant: Comoediae. An= || dria.
Eunuch[us]. Heautontimo= || rumenos. Adelphi. Ecyra. ||
Phormio. || ... [qui]= || b[us] erudita Philippi Mele Brettani
p̃posita est epi || stola ... || ...**

Terentius Afer, Publius

Lipsiae, 1519

Actvs qvintvs

[urn:nbn:de:bsz:31-114211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114211)

des la na sapientia...
et sic ut in...
et sic ut in...

HECYRAE

ACTVS QVINTVS.

BACCHIS. LACHES.

Coatonarii, & unus Dimeter catalecticus.

On hoc de nihilo est, q̄ Laches nũc me p̄ueta eẽ expetit.

n Nec pol me m̄strũ fallit, qn qd̄ suspicor sit qd̄ uelit. La.

Videndũ est ne minus p̄pter irã hãc impetrẽ q̄ possiem.

Aut ne quid faciam plus, quod post me minus fecisse satius sit,

Aggrediar. Bacchis salue. Ba. salue Laches. La. Credo ædepol te

Non nihil mirari Bacchis, quid sit, quapropter te huc foras

Puerum euocare iussi. Ba.

Ego pol quoq; etiã timida sum, cum uenit mihi in mentẽ q̄ sum,

Ne nomen quæstus mihi obstet, nam mores facile tutor. La.

Si uera dicis, nihil tibi pericli estã me mulier. nam

Iam ea ætate sum, ut non sit peccato mihi ignosci æquum.

Quo magis omnes res cautius: ne temere faciam: accuro.

Nam si id nũc facis factura ue es, bonas qd̄ par est facere, ipscitũ

Offerre iniuriam tibi me immerenti iniquũ est. Ba.

Est magna e castor gratia de hac re quã tibi habeam.

Nam qui post factam iniuriam se expurget, parum mihi profit.

Sed qd̄ istud est? La. meũ receptas filiũ ad te Pãphilũ. Ba. Ah, La.

Sine dica, uxorem hanc priusq; duxit, uostram amorem pertuli.

Maie, nondã etiã dixi id qd̄ uolui, hic nunc uxorem habet.

Quare alium tibi amicũ firmiorẽ, dum tempus consulendi est.

Nam neq; ille hoc animo erit, neq; pol tu eadem istac ætate. Ba.

Quis id ait? La. socrus. Ba. me nec La. teipã & filiã abduxit suã,

Puerumq; ob eã rem clam uoluit: qui natus est: extinguere. Ba.

Aliud si scirem, qui firmare meã apud uos possim fidem,

Tam hic ad in campo
fuerit et no p̄ucl p̄ucl
auger.
Sicere omnia dicit
qm̄ ea offendi qui uel
male uolunt esse. 23
Deo uero inuicid dicit
q̄o tm̄ uel leuandã
uolunt
Nam qui post factam iniuriam se expurget, parum mihi profit.
Sed qd̄ istud est? La. meũ receptas filiũ ad te Pãphilũ. Ba. Ah, La.
Sine dica, uxorem hanc priusq; duxit, uostram amorem pertuli.
Maie, nondã etiã dixi id qd̄ uolui, hic nunc uxorem habet.
Quare alium tibi amicũ firmiorẽ, dum tempus consulendi est.
Nam neq; ille hoc animo erit, neq; pol tu eadem istac ætate. Ba.
Quis id ait? La. socrus. Ba. me nec La. teipã & filiã abduxit suã,
Puerumq; ob eã rem clam uoluit: qui natus est: extinguere. Ba.
Aliud si scirem, qui firmare meã apud uos possim fidem,

Sanctus
Me segre
Lepida es
La. Faciam
Pollicata
Ba. Faciam
Vi de rali
Sed esse fal
Ne leuore
Immerito
La. Faciem
Nam non
Nunc autem
Fac eadem
Aliter si fac
Verum te h
Bacchis q̄ in
PE
C Septenar
n
La. Noster
Phidippe B
Ph. nec pol
Anillas de
Licta hãc

Sanctius q̄ iururandum, id pollicerer tibi Laches,

Me segregatum habuisse uxorem ut duxit a me Pamphilum . La.

Lepida es, sed scin quid uolo potius sodes facias Ba, qd uis cedo.

La. Fas ad mulieres huc intro, atq̄ istuc iururandum idem

Polliceate illis, exple animu his, teg hoc crimine expedi.

Ba. Facia, quod pol si esset alia ex hoc quaestu haud faceret scio,

Vt de tali causa nupta mulieri se ostenderet.

Sed esse falsa fama nolo gnatum suspectum, tuum,

Nec leuiorem uobis, quibus est minime equom uiderier

Immerito . nam meritis de me est, quod queam illi ut comode

La. Facilem, beneuolunq; lingua tua iam tibi me reddidit.

Nam non sunt sola arbitrata ha, ego quoq; hoc etiam credidi.

Nunc autem cum ego te esse prater nostra opinionem comperi,

Fac eadem ut sis, porro nostra utere amicitia ut uoles.

Aliter si facias, sed reprima me, ne aere qe ex me audias.

Verum te hoc moneo unum, qualis sim amicus, aut quid possim

Potius q̄ inimicus periculum facias. Ba. Faciam fedulo.

PHIDIPVS. LACHES. BACCHIS.

C Septenarii, catalectici quida, & unus Dimeter catalecticus.

Ihil apud me tibi deseri patiar, quin quoda opus sit

Benigne prabeatur.

Sed cu tu satura atq; ebria eris, puer ut satur sit facito.

La. Noster focer uideo uenit, puero nutricent adduxit.

Phidippe Bacchis deierat perlancte. Ph. Haecine east? La. Haec est.

Ph. nec pol ista metuunt deos, neq; has respicere deos opinor. Ba.

Ancillas dedo, quolibet cruciatu, per me exquire,

Licet haec res hic agitur, Pamphilo me facere ut redeat uxor

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Quidam enim res' and 'Sulthermya gen'.

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'In hac scena idem' and 'Dux Pamphilum'.

HECYRAE

Oportet, quod si perficio, non poenitet me fama,
Solam fecisse, quod alia meretrices facere fugitant.

La. Phidippe, nostras mulieres suspectas fuisse falso,
Nobis in re ipsa inuenimus. porro hanc nunc experiamur.

Nam si comperit, crimini tua se falso uxor credidisse,
Missam iram faciet. sin autem est ob eam rem iratus gnatus

Quod peperit uxor clam, id leue est, cito ab eo haec ira abscedet.
Profecto in hac re nihil mali est, quod sit discidio dignum. Ph.

Velim quide hercle. La. exire, adest, quod satis sit, facit. Ba. Faciam
Ph. Quid istae mihi narras? an quia non tute ipse audisti dudum,

De hac re apud me ut sit Laches, illis mo exple aim ut credat. La.
Quaeso ad eol Bacchis, qd mihi es pollicita tute ut serues. Ba.

Ob eam rem uis ut ego, introeam?
La. I, atque exple animum his, ut credant. Ba.

Eo. & si scio pol his fore meum conspectum inuisum hodie.
Nam nupta meretrici hostis est, a uiro ubi segregata est.

La. At hae amicae erunt, ubi quam ob rem adueneris resciscunt.
Ph. Atque easdem amicas fore tibi pmitto, rem ubi cognouerit

Nam illas errore, & te simul suspitione exolues.
Ba. Perii, pudet Philomenae, sequimini me intro huc amba.

La. Quid est quod mihi malim, qua quod huic intelligo euenire?
Ut gram ineat sine suo dispendio, & mihi una proficit

Nam si est, ut haec nunc Pamphilum uere ab se segregarit,
Scit sibi nobilitatem ex eo, & rem natam & gloriam esse,

Referetque gram ei, unaque nos sibi opera amicos iunget.

PARMENO. BACCHIS.

Septenarii.

[Handwritten marginal notes in Latin and Greek script, including names like Phidippe, Laches, and Bacchis.]

[Marginal note:] Item duo maritus
die huius pectore
aut ut ab hinc in pro
de seum huius est

[Marginal note:] Subiectus: Lachar
et pectore apud huius
aut in multa pectore
si utriusque

[Marginal note:] Item in huius
re uadem uide
Lobis incedunt
quasi multos nota uide
tue dicitur huius
hibe et uigilans et fr
nosus pectore que in utriusque

[Handwritten notes on the right edge of the page, partially cut off.]

Actus Quintus. Fo. Cl. Edepol nra mea herus esse operam deputat parui scii. Qui ob rem nullam misit frustra, ubi totum desedi diem Myconium hospitem dum expecto in arce Calidemidem.

ACTVS QVINTVS. FO. CL.

Edepol nra mea herus esse operam deputat parui scii.

2 Qui ob rem nullam misit frustra, ubi totum desedi diem

Myconium hospitem dum expecto in arce Calidemidem.

Itaque ineptus hodie dum illic sedeo, ut quisque uenerat

Accedebam, adulescens dic dum quaso es tu Myconius?

Non sum, at Callidemides non, hospitem equum Pamphilum

Hic habes? omnes negabant, neque enim quem esse arbitror.

Denique hercle iam pudebat, abii. sed quid Bacchidem

Ab nostro affine exeuntem uideo? quid huic hic est rei?

Ba. Parmeno oportune te offeres, prope curre ad Pamphilum,

Par. Quid eo? Ba. Dic me orare ut ueniat. Par. Ad te?

Ba. Immo ad Philomenam. Par. Quid rei est?

Ba. Tua quod nihil refert percontari desinas. Par.

Nihil aliud dicam? Ba. Etiam cognosce anulum illum Myrrhinam

Gnatam suam fuisse, quem ipsi mihi olim dederat. Par. Scio,

Tantum ne est? Ba. Tantum, aderit continuo, haec ubi ex te audierit,

Sed cessas? Par. minime eadem, nam hodie mihi potestas haud datast,

Ita cursando, atque ambulando totum hunc contriui diem

Ba. Quantam obtuli aduentu meo laticiam Pamphilo

Hodie? quot comodas res attuli? quot aut ademi curas?

Gnatam ei restituo, qui pene harum ipsiusque opera perii.

Vxorem quam nunquam est ratus posthac se habiturum, reddo.

Quam te suspectus suo patri & Phidippo fuit, exolui.

Hic adeo his rebus anulus fuit initium inueniendis.

Nam memini ab hinc menses decem fere ad me nocte prima

Confugere anhelantem domum, sine comite uisum plenum

Cum hoc anulo, extimui ilico, mi Pamphile inquam amabo.

T

Ubi cum arce in habitas in iure si ad eum et hic et est si ad hunc non est

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

Ubi cum luna quod est in hunc anulo fuit no signum id iure

HECYRAE.

Quid exanimatus es obsecro? aut unde anulum istum nactus?

Dic mihi, ille alias res agere se simulare, postq̄ uideo

Nescio quid suspicariet, magis coepi instare ut dicat.

Homo se fateatur ui in uia uirginem nescio quam cōpressisse,

Dicitq; sese illi anulum dum luctat detraxisse.

Eum hæc cognouit Myrrhina in digito modo me habentem,

Rogat unde sit, narro omnia hæc, inde est cognitio facta

Philomenã esse cōpressam ab eo, & filium inde hunc natum.

Hæc tot propter me gaudia illi contigisse lætor.

Et si hoc meretricis aliã nolunt. neq; est in rem nostram

Vt quisq; amator nuptiis lætetur. uerum ecastor,

Nunq̄ animũ quæsti gratia ad malas adducam partes.

Ego dum illo licitum sit usa sum benigno, & lepido, & comi,

Incōmode mihi de nuptiis euenit factum, fateor,

At, pol me fecisse arbitror, ne merito mihi eueniret,

Multa ex quo fuerint cōmoda, eius incōmoda æquũ est ferre.

PAMPHILVS. PARMENO. BACCHIS.

¶ Tetrametri, & Trimetri.

¶ Ide mi Parmeõ etiã sodes, ut mihi hæc certa & clara at

Ne me in breue hoc coicias tempus, gaudio hoc falso frui. Par.

Visum est. Pam. certon? Par. certe. Pam. deus sum, si hoc itast.

Par. uerum reperies. Pam.

Manedum sodes, timeo ne aliud credam, atq; aliud nunties. Par.

Maneo. Pam. sic te dixisse opinor, inuenisse Myrrhinam,

Bacchidẽ anulum suum habere. Par. factũ. Pa. eũ quẽ olim ei dedi

Eaq; hoc te mihi nũciare iussit, ita ne est factũ? Par. Ira inq; Pam.

Quis me est fortunatior? uenustatq; adeo plenior? ego ne te

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Tamen uicini natusque' and other fragments.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Partes est iniqua' and other fragments.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Pamphilo auduo' and other fragments.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Tamen ob uicini' and other fragments.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including 'Pro hoc no', 'Quid? Par.', 'Pam. Egon', 'Sinam sine', 'Sed Bacchi', 'Me expecta', 'O Bacchi', 'Benefactum', 'Antiquaq; a', 'Vt uoluptat', 'Semper fiet', 'Venus hon', 'Ah, ah, he', 'Nam nunq;', 'Perliberali', 'Pam. Dic n', 'Ba. Nihil. Pa', 'Adeo niuti', 'Omnia om', 'Sciunt quos', 'Immo etia', 'Myrrhina i', 'Se fidem ha', 'Speroq; har', 'Here licet n', 'Aut qd istu', 'Egon huc a'

ACTVS QVINTVS. Fo. CII.

Pro hoc nuncio quid donē? quid? nescio. Par. At ego scior Pam.

Quid? Par. nihil enī, nā neq; i nūcio, nec i me ipo boni qd sit, scio.

Pam. Egon, qui ab Orco mortuū me reducē in lucē feceris,

Sinam sine munere a me abire? ah nimiu me ignaom putas,

Sed Bacchidem eccam uideo stare ante hostium,

Me expectat credo, adibo. Ba. Salue Pamphile. Pam.

O Bacchis, o mea Bacchis, seruatrix mea. Ba.

Benefactum, & uolupte. Pam. Factis ut credam facis,

Antiquaq; adeo tuam uenustatem oblines,

Vt uoluptati obitus, sermo, aduentus tuus quocunq; adueneris,

Semper fiet. Ba. at tu ecastor morē antiquū, atq; ingeniū obtines,

Vt unus hominum homo te uiuat nunq; quisq; blandior. Pam.

Ah, ah, he, tun mihi istuc. Ba. Recte amasti Pamphile uxorem tuā,

Nam nunq; ante hūc diem meis oculis eam: quod nossem: uiderā,

Perliberalis uisa ē. Pa. dixi ueg; Ba. Ita me Dii ament Pamphile.

Pam. Dic mihi, harum rerum nunquid dixi iam patri?

Ba. Nihil. Pam. Neq; opus est.

Adeo mūrito, placet nō fieri hoc itidem, ut in Comædiis

Omnia omnes ubi resciscunt, hi quos par fuerat resciscere

Sciunt. quos non autē scire æquumst, neq; resciscunt, neq; scient.

Immo etiam hoc qui occultari posse facilius credas dabo,

Myrthina ita Phidippo dixit, iureiurando meo

Se fidem habuisse, & pprerea te sibi purgatum. Pam. Optumest,

Speroq; hanc rem euenturam nobis ex sententia. Par.

Here licet ne me scire ex te hodie quid sit quod. sci boni & uelhe

Aut qd istuc est quod uos agitis? Pa. Nō licet. Par. Tamē suspicior,

Egon hūc ab Orco mortuum quor pacto? Pam. Nescis Parmeno,

HECYRAE.

Quãtũ hodie p̄ fueris mihi, & ex quãta ærũna me extraxeris. Par.

Immo uero scio, neq; hoc imprudens fœci.

Pam. Ego istuc satis scio. Par.

An temere quicq; Parmenonem p̄tereat, qd̄ facto usũ sit? Pam.

Sequere me intro Parmeno. Par. sequor, equidem plus hodie boni

Fœci imprudens, q̄ sciens ante hanc diem unq;.

VALETE ET PLAVDITE CALLIOPIVS RECENSVI.

HECYRAE FINIS.

ACTA LVDIS ROMANIS. L. POSTHVMIO ALBINO. L.

Cornelio Merula Aedilib. Curul. egere. L. Ambiuus Turpio.

L. Attilius Prænestinus. modos fœcit Flaccus Claudius

tibiis imparibus. tota græca Apollodori. Epi

razomenos facta quarto Cn. Fannio. M.

Valerio Cõss.

*Ed. Vbi in indicis causa est
vel qui adhibentur indicantur.*

Der ludos romanos plerũq; FABVLAE INTERLOCVTORES.

*intelligunt eandem inter quos est Al
romos Pedanus in 2. v. rima s
hanc intelligunt magis eos qui sub
regibus usque magis p̄terea
sunt atq; ex 2. dante intellig
datus in 2. dante quos p̄terea
vel p̄ a magis sumptu rone
ceteris nullis inuicem subat hanc
in 2. dante consilium et p̄terea
di honoris vel dicitur magis in
his locis de qua ex vultu atq; p̄
Pulchritudo in 2. rone*

Phormio parasitus.

Demipho senex.

Antipho adulescens.

Geta seruus.

Dorio leno.

Cratinus aduocatus.

Chremes senex.

Chædria adulescens.

Dauus seruus.

Sophrona nutrix.

Hegio aduocatus.

Crito aduocatus.

C. SVLPICII APPOLLINARIS PERIOCHA.

¶ Senarii.

Hremetis frater aberat peregre Demipho

Relicto Athenis Antiphone filio.

Chremes clam habebat Lemni uxorem, & filiam

Athenis aliam coniugem, & amantem unice

Gnatum fidicinam, mater e Lemno aduenit

*Vbi magis est
Vulturnus calbas and
et hominis appellato
est*

*PE
Athenas. m
Fumus pro
Cum amat
Pater & Ch
Triginta da
Haberet ipse
Vxorem ret
Qui ita die
Tenu esse
Quia nulle
Ceram p
Et eam plo
Quod si in
Actoris op
Mimus mu
Et magis p
Nunc si qu
Vetus si po
Nullum it
Quem di
is sibi resp
Palmam e*